

Z A Ł O Ż E N I A
P R O J E K T U U S T A W Y
O W D R O Ż E N I U N A Z I E M N E J T E L E W I Z J I C Y F R O W E J

I. WPROWADZENIE

1. Aktualny stan stosunków społecznych

Na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat obserwujemy intensywne zmiany w zakresie technik informatycznych i telekomunikacyjnych. Jedną z dziedzin, która nie uległa w tym czasie istotnym zmianom jest emisja naziemnego sygnału telewizyjnego. Jednakże mający miejsce w ostatnim czasie rozwój techniki cyfrowej spowodował, iż obecnie możliwa jest zmiana także i w tej dziedzinie. Przejście z nadawania analogowego na cyfrowe jest konieczne ze względu na uwarunkowania międzynarodowe (obowiązek przejścia nałożony przez Wspólnotę Europejską). Ponadto od 2015 r. – na mocy porozumienia w sprawie planu dla radiodifuzji cyfrowej na obszarze Europy, Afryki oraz części Azji zawartego w Genewie w 2006 r., zwanym dalej „porozumieniem GE06”, w trakcie Regionalnej Konferencji Radiokomunikacyjnej (Regional Radiocommunication Conference), zwanej dalej „konferencją RRC” – sygnał analogowy nie będzie chroniony przed zakłóceniami ze strony nadajników używanych przez inne państwa.

Należy jednakże podkreślić, iż transformacja z emisji analogowej na cyfrową jest procesem długoletnim, wielopłaszczyznowym i wymagającym zaangażowania się w ten proces nie tylko administracji publicznej, ale także jej współpracy z nadawcami telewizyjnymi, przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi oraz producentami sprzętu do odbioru telewizyjnych emisji cyfrowych. Trzeba jednak zaznaczyć, że już obecnie większość programów telewizyjnych produkowana jest w Polsce w technice cyfrowej.

Aktualnie coraz bardziej zauważalne stają się ograniczenia obecnie wykorzystywanych analogowych telewizyjnych systemów transmisyjnych: niedostateczna jakość obrazu i dźwięku, konieczność stosowania wyniesionych anten odbiorczych i dodatkowych wzmacniaczy antenowych, ograniczona możliwość przesyłania danych dodatkowych, brak możliwości interakcji ze strony widza, niewspółmiernie duże (w porównaniu do innych współczesnych systemów łączności radiowej) wykorzystanie zasobów częstotliwości radiowych.

W odniesieniu do polskiego rynku telewizyjnego należy powiedzieć, iż widzowie mają co prawda dostęp do bogatej oferty o zróżnicowanym charakterze programów zarówno uniwersalnych jak i wyspecjalizowanych ze względu na tematykę, formę lub odbiorcę, jednakże ocena ta jest prawdziwa tylko wtedy, gdy uwzględni się wszystkie sposoby dotarcia programów telewizyjnych do widza. Jeżeli natomiast skupimy się wyłącznie na rozpowszechnianiu naziemnym, wielkość oferty programowej i jej zróżnicowanie należy ocenić jako niezadowalające. Tylko 3 programy (w tym 2 nadawcy publicznego) mają zasięg zbliżony do ogólnopolskiego. Pozostałe komercyjne programy naziemne mają zasięg ponadregionalny, zaś rynek nadawców lokalnych i regionalnych tworzy 8 programów komercyjnych oraz 16 programów telewizji publicznej.

2. Aktualny stan stosunków prawnych

Obowiązujący stan prawny nie zawiera uregulowań prawnych, które umożliwiłyby przeprowadzenie procesu związanego z wdrożeniem naziemnej telewizji cyfrowej w Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności:

- 1) wskazujących termin wyłączenia nadawania analogowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanym dalej „terytorium RP”;
- 2) określających zasady przeprowadzenia kampanii informacyjnej dla społeczeństwa w sprawie naziemnej telewizji cyfrowej.

Obowiązujące przepisy prawa nie zawierają uregulowań, które w szczególności normowałyby kwestie związane z funkcjonowaniem multipleksów, a także stanowiących o trybie i zasadach wyboru operatora multipleksu.

Mimo braku wskazanych wyżej szczegółowych regulacji prawnych, dziedziny, których dotyczyć będzie projektowana ustawa, regulowane są generalnie przez:

- ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2004 r. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą Prawo telekomunikacyjne”, oraz
- ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą o radiofonii i telewizji”.

3. Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej ustawy

Ogólnym celem projektowanej ustawy jest stworzenie formalno-prawnych podstaw, które umożliwią wyłączenie analogowej telewizji naziemnej na terytorium RP do dnia 31 lipca 2013 r. i wprowadzenie cyfrowej telewizji naziemnej.

Jako cele szczegółowe projektowanej ustawy należy także wymienić:

- zapewnienie w okresie przejściowym ciągłości rozpowszechniania programów dotychczas rozpowszechnianych w sposób analogowy naziemny;
- zapewnienie powszechnej dostępności cyfrowego sygnału telewizyjnego dla gospodarstw domowych na terytorium RP nie odbierających programów rozpowszechnianych w sposób cyfrowy naziemny;
- określenie zasad przeprowadzenia kampanii informacyjnej o procesie cyfryzacji ;
- określenie zasad sprzedaży odbiorników telewizyjnych w celu zapewnienia dostępności odbiorników telewizyjnych i tunerów przeznaczonych do odbioru programów naziemnej telewizji cyfrowej;
- doprecyzowanie, że nadawanie programów w sposób cyfrowy naziemny nie stanowi odrębnego pola eksploatacji od nadawania programów w sposób analogowy naziemny.

Ponadto należy wskazać na istniejące zobowiązania międzynarodowe oraz uwarunkowania związane z członkostwem w Unii Europejskiej, obligujące Rzeczpospolitą Polskę do wprowadzenia przedmiotowej regulacji:

W okresie od 10 do 28 maja 2004 r. (I tura) oraz od 15 maja do 16 czerwca 2006 r. (II tura) została zorganizowana przez Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (International Telecommunication Union)”, zwany dalej „ITU”, konferencja RRC dla obszaru Europy, Afryki oraz części Azji. W wyniku ustaleń powziętych w trakcie w/w konferencji RRC zawarto porozumienie GE06, w którym ustalono m.in.:

- plan dla radiodifuzji cyfrowej obejmujący zarówno obszary rezerwacji (allotment areas), jak i konkretne przydziały dla stacji (assignments);
- procedurę przyszłych zmian planu, umożliwiającą m.in. wprowadzanie do użytku nowych stacji, przekształcanie obszarów rezerwacji w przydziały, zmiany parametrów oraz usuwanie stacji z planu;
- 17 czerwca 2015 r. jako ostateczny termin zaprzestania ochrony emisji analogowych (dla ograniczonej liczby słabiej rozwiniętych krajów środkowej i północnej Afryki przedłużono termin do 2020 r.).

Szybkie wejście w życie nowej regulacji prawnej umożliwiającej wyłączenie analogowej telewizji naziemnej i wprowadzenie naziemnej telewizji cyfrowej jest także uzasadnione koniecznością zrealizowania zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej. W obecnym stanie faktycznym Rzeczpospolita Polska jest jednym z ostatnich krajów Unii Europejskiej, który wprowadza naziemną telewizję cyfrową i przygotowuje się do wyłączenia analogowej transmisji telewizyjnej. Ostateczny termin wyłączenia nadawania analogowego, zgodnie z porozumieniem GE06 to 17 czerwca 2015 r. Komisja Europejska rekomenduje początek 2012¹ r., przy czym decyzję w kwestii ustalenia i realizacji harmonogramu zaprzestania nadawania analogowego Komisja Europejska pozostawia w gestii państw członkowskich. Większość państw członkowskich UE dokona wyłączenia analogowego w 2012 r. **Ostateczny termin wyłączenia nadawania analogowego w Polsce to 31 lipca 2013 r.**

Należy także nadmienić, iż w dniu 11 grudnia 2007 r. została uchwalona dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz. Urz. UE L 332 z 18.12.2007, str. 27), która wiąże usługi medialne z techniką rozpowszechniania telewizyjnego, wprowadzając podział na typy usług świadczonych poprzez telewizję cyfrową i analogową, nadawanie strumieniowe na żywo, nadawanie w Internecie oraz sekwencyjne udostępnianie audycji. Celem dyrektywy jest między innymi promowanie konwersji sygnału z techniki analogowej na cyfrową w radiofonii i telewizji oraz dostosowanie tradycyjnych mediów do wymogów nowoczesnej techniki cyfrowej.

Powyższe uwarunkowania skutkowały przyjęciem szeregu dokumentów krajowych:

W dniu 4 maja 2005 r. została przyjęta przez Radę Ministrów „Strategia przejścia z techniki analogowej na cyfrową w zakresie telewizji naziemnej”.

W związku z ustaleniami w/w Regionalnej Konferencji Radiokomunikacyjnej Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego oraz rozwojem technik związanych z kompresją sygnału cyfrowego, koniecznym stało się dostosowanie w/w strategii do zmienionego stanu prawnego i faktycznego, czego wyrazem jest projekt *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce*.

¹ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions *on accelerating the transition from analogue to digital broadcasting* - COM(2005)204, oraz Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *EU spectrum policy priorities for the digital switchover in the context of the upcoming ITU Regional Radiocommunication Conference 2006 (RRC-06)* – COM(2005)461

W listopadzie 2006 r. została przyjęta przez Radę Ministrów *Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015*, której głównym celem jest podniesienie jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, co mogło być osiągnięte między innymi poprzez możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej. Jednym z priorytetów tego dokumentu jest również rozwój społeczeństwa informacyjnego i zapewnienie powszechnego dostępu do usług elektronicznych i komunikacyjnych.

W grudniu 2008 r. został przyjęty przez Radę Ministrów inny dokument, tj. *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego do roku 2013*, która wpisuje się w rekomendacje zawarte w Raporcie Polska 2030² dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego. W celu nr 6 w/w strategii (Obszar Człowiek) wyznaczone zostało zadanie: „Zapewnienie efektywnej ekonomicznie, bezpiecznej i zorientowanej na przyszłe potrzeby mieszkańców Polski infrastruktury, technologii informacyjnych i komunikacyjnych, niezbędnych do rozwoju polskiego społeczeństwa informacyjnego”, zaś wśród kluczowych inicjatyw zawarte jest działanie o nazwie „kontynuacja programów w zakresie wsparcia rozbudowy sieci szerokopasmowej, telewizji cyfrowej oraz sieci nowej generacji przez administrację publiczną oraz Unię Europejską”.

Z uwagi na to, iż sposób rozdysponowania częstotliwości dla potrzeb radiodifuzji naziemnej, wskazany w *Strategii przejścia z techniki analogowej na cyfrową w zakresie telewizji naziemnej*, nie odpowiadał ustaleniom konferencji RRC, Międzyresortowy Zespół do Spraw Telewizji i Radiofonii Cyfrowej opracował nowy dokument o charakterze strategicznym, który ostatecznie przyjął nazwę projekt *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce*. Zarówno projekt Planu, jak i projekt założeń, zostały poddane konsultacjom społecznym oraz uzgodnieniom międzyresortowym. Dokumenty te zostały przyjęte przez Komitet Rady Ministrów do Spraw Informatyzacji i Łączności w dniu 3 grudnia 2009 r., a w dniu 18 lutego 2010 r. przez Komitet Stały Rady Ministrów.

Jak wskazano w projekcie *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce*, w ramach realizacji zadania dotyczącego opracowania strategii przejścia z techniki analogowej na cyfrową, telewizja cyfrowa z całym otoczeniem i możliwościami, które za sobą pociąga, jest olbrzymią szansą nie tylko poszerzenia oferty programowej niedostępnej dziś dla wielu obywateli z powodów ekonomicznych, technologicznych, ale jest również szansą uzyskania powszechnego dostępu do informacji, usług, edukacji, rozrywki, usprawnienia przepływu informacji w pracach administracji państwowej, samorządowej, zaangażowania obywateli w proces demokratycznego zarządzania społecznością lokalną, co jest istotnym elementem budowy społeczeństwa obywatelskiego. Jak wskazano w powyższym dokumencie, korzyści z takiego przejścia odniosą także nadawcy w związku ze zmniejszeniem kosztów nadawania oraz przedsiębiorcy telekomunikacyjni z uwagi na efektywniejsze wykorzystanie widma radiowego i w konsekwencji możliwość wygospodarowania zdecydowanie większych zasobów częstotliwości.

Należy także wskazać na istotny aspekt społeczny dotyczący uruchomienia naziemnej telewizji cyfrowej. Wartość dodana oznacza możliwość tworzenia przy pomocy nadawania cyfrowego społeczeństwa informacyjnego, społeczeństwa opartego na wiedzy, jak również wyzwolenie kreatywności wielu podmiotów mogących uczestniczyć w tworzeniu komercyjnych aplikacji.

² Raport Polska 2030 jest efektem prac Zespołu Doradców Strategicznych Prezesa Rady Ministrów

W aspekcie ekonomicznym i technologicznym wprowadzanie naziemnej telewizji cyfrowej jest konieczne w szczególności z uwagi na wyczerpanie zasobów częstotliwości potrzebnych do transmisji analogowych, a także ich zawodność i kosztowność. Jak wskazano w projekcie Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce „podstawową zaletą nadawania cyfrowego jest – w porównaniu do nadawania analogowego – bardzo duża oszczędność częstotliwości radiowych, co w efekcie przekłada się na możliwość zaoferowania dużo bogatszej oferty programowej o lepszej technicznie jakości oraz dodatkowych usług interaktywnych, które nie są dostępne w technologii analogowej, a także wykorzystanie części zajętych dzisiaj przez telewizję analogową częstotliwości na inne nowoczesne usługi, w szczególności na rozwijanie szerokopasmowych sieci transmisji danych na obszarach wiejskich.”.

Wdrożenie telewizji cyfrowej stanowić będzie zatem zasadniczy zwrot technologiczny. Aktualnie coraz bardziej zauważalne stają się ograniczenia obecnie wykorzystywanych analogowych telewizyjnych systemów transmisyjnych.

Transmisja cyfrowa eliminuje wskazane powyżej niedogodności, w szczególności umożliwiając:

- uzyskanie znaczącej poprawy jakości obrazu i dźwięku, zwłaszcza poprzez wprowadzenie telewizji wysokiej rozdzielczości (HDTV) i dźwięku dookólnego;
- zwiększenie efektywności wykorzystania widma częstotliwości radiowych. W związku z tym możliwe będzie: zwiększenie oferty programowej, obniżenie kosztów nadawania przypadających na pojedynczy program, wygospodarowanie dodatkowych zasobów częstotliwości do wykorzystania w przyszłości dla rozszerzenia oferty lub dalszego zwiększenia realizmu przekazu (tzw. telewizja wysokiej rozdzielczości HDTV), bądź w innych rodzajach systemów radiokomunikacyjnych, np. kolejnych generacjach systemów łączności ruchomej;
- nadawanie w różnych formatach obrazu (dotychczasowym 4:3 lub panoramicznym 16:9);
- równoległe nadawanie kilku ścieżek dźwiękowych oraz danych dodatkowych (np. napisów).

Ponadto wdrożenie naziemnej telewizji cyfrowej pozwoli także na rozwój usług dodatkowych (np. EPG, pay-per-view, VoD, NVoD, e-commerce). Naziemna telewizja cyfrowa umożliwi również dostęp do większej liczby wersji językowych programu telewizyjnego, umieszczanie na ekranie dodatkowych informacji czy wprowadzanie „kodów rodzicielskich”, blokujących dzieciom dostęp do programów przeznaczonych tylko dla widzów dorosłych.

Jako istotną korzyść cyfryzacji telewizji należy także wskazać zmniejszenie kosztu emisji cyfrowego sygnału programu telewizyjnego, a przy tym pozytywny wpływ zmiany sposobu emisji na ochronę środowiska (niski poziom promieniowania z uwagi na mniejszą moc stacji nadawczych, co przekłada się na mniejsze zużycie energii elektrycznej oraz niski poziom zakłóceń radiowych).

Przedmiotowe założenia zostały przewidziane w programie prac legislacyjnych Rady Ministrów na styczeń – marzec 2010 r.

4. Możliwość podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie celu

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych – w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy – środków umożliwiających osiągnięcie celu. Dotyczy to zarówno środków

o charakterze ekonomicznym, organizacyjnym czy perswazyjnym, dokonania zmiany sposobu wykładni obowiązujących przepisów, dokonania zmiany sposobu stosowania obowiązujących przepisów, czy też wydania innego aktu normatywnego (w szczególności rozporządzenia).

Należy przy tym podkreślić, iż zakres projektowanej ustawy jest na tyle specyficzny, że w części dotyczącej wdrożenia naziemnej telewizji cyfrowej regulacje obowiązywałyby przez pewien okres, w związku z tym uzasadnione jest zaprojektowanie kompleksowej nowej regulacji w tym zakresie.

Jednocześnie nowa ustawa wprowadzałaby odpowiednie zmiany w ustawie Prawo telekomunikacyjne oraz ustawie o radiofonii i telewizji, które w sposób kompleksowy będą regulowały kwestie związane z funkcjonowaniem multipleksów. Z uwagi na przedmiot i zakres podmiotowy zarówno ustawy Prawo telekomunikacyjne, jak i ustawy o radiofonii i telewizji, nie jest także uzasadnione, aby uregulowanie spraw związanych z wyłączeniem analogowej telewizji naziemnej i wprowadzeniem naziemnej telewizji cyfrowej, w tym w szczególności w zakresie określenia terminu wyłączenia nadawania analogowego na terytorium RP, nastąpiło wyłącznie w drodze nowelizacji obu ustaw.

5. Podmioty, na które ma oddziaływać projektowana ustawa

Do podmiotów, na które oddziałują projektowane regulacje, należą nadawcy programów telewizyjnych, w tym nadawca publiczny „Telewizja Polska S.A.”, operatorzy sieci kablowych, operatorzy satelitarnych platform telewizyjnych oraz inne podmioty rozprowadzające programy telewizyjne w sposób bezprzewodowy, przedsiębiorcy telekomunikacyjni, sprzedawcy odbiorników cyfrowych, konsumenci, organy administracji publicznej.

6. Przewidywane skutki finansowe uchwalenia projektowanej ustawy i źródła ich pokrycia

Szczegółowy opis przewidywanych skutków finansowych projektowanej ustawy jest zawarty w części III niniejszego projektu założeń. Należy jednakże w tym miejscu zaznaczyć, iż projektowana regulacja spowoduje skutki finansowe dla budżetu państwa. Z jednej bowiem strony wzrosną dochody budżetu państwa (pobrane już zostały opłaty za dokonanie zmian w koncesjach dla nadawców tworzących multipleks naziemnej telewizji cyfrowej, opłaty za prawo do dysponowania jednym kanałem przez jedną stację telewizyjną pracującą zgodnie ze standardem naziemnej telewizji cyfrowej). Dodatkowe dochody budżetu państwa wiązać się będą z rozszerzeniem katalogu naruszeń skutkujących nałożeniem kar pieniężnych, jednorazowymi opłatami za dokonanie rezerwacji częstotliwości. Z drugiej jednak strony, zgodnie z założeniami projektowanej ustawy, zostaną nałożone dodatkowe zadania na organ administracji publicznej, tj. Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, zwanego dalej „Prezesem UKE”. Wejście w życie ustawy nie powinno spowodować dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa w zakresie kosztów funkcjonowania i realizacji zadań przez Prezesa UKE, niemniej w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach Prezes UKE będzie mógł ubiegać się o dodatkowe środki na realizację dodatkowych zadań wynikających z projektowanej regulacji w ramach prac nad budżetem państwa na kolejne lata.

Ponadto należy wskazać, iż dodatkowe obciążenie budżetu państwa będą stanowiły koszty przeprowadzenia informacyjnej kampanii społecznej dotyczącej procesu przechodzenia z nadawania analogowego na cyfrowe w telewizji naziemnej. Należy przy tym mieć na

uwadze, że nadawcy zobligowani zostali do uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa opłat z tytułu zmiany koncesji oraz rezerwacji częstotliwości. Kampania informacyjna powinna być realizowana zarówno przez organy administracji państwowej, w szczególności ministra właściwego do spraw łączności, jak również przez nadawców, którzy będą oferować naziemną telewizję cyfrową. Biorąc pod uwagę doświadczenia innych państw członkowskich UE w zakresie przeprowadzenia kampanii informacyjnej dotyczącej procesu cyfryzacji uzasadnione jest zobligowanie nadawców do przeprowadzenia audycji informacyjnych w tym zakresie, natomiast jeśli chodzi o ministra właściwego do spraw łączności, działania te powinny obejmować popularyzowanie wiedzy na temat procesu związanego z wdrożeniem naziemnej telewizji cyfrowej, w szczególności poprzez tworzenie punktów informacyjnych, prowadzenie akcji informacyjnych, w tym z wykorzystaniem reklamy zewnętrznej, opracowanie logo charakterystycznego dla całej kampanii, utworzenie i utrzymanie informacyjnej strony internetowej dostępnej dla ogółu społeczeństwa.

Koszty przeprowadzenia kampanii społecznej będą finansowane z budżetu państwa w latach 2010-2013. Konkretna kwota wydatków na dany rok ustalana byłaby corocznie w ustawie budżetowej. W związku z tym minister właściwy do spraw łączności corocznie w pracach nad projektem ustawy budżetowej na rok 2011, 2012 i 2013 będzie mógł wnioskować o przyznanie środków finansowych na realizację w danym roku budżetowym zadań w zakresie kampanii informacyjnej.

W pierwszym roku kampanii społecznej, tj. w 2010 r., koniecznym jest określenie źródła środków finansowych na powyższy cel. Szczególnie ważne będzie utworzenie i utrzymanie strony internetowej dedykowanej procesowi cyfryzacji, ustalenie logo charakterystycznego dla całej kampanii, rozpoczęcie akcji informacyjnej zwłaszcza na obszarach tych gmin, na których nastąpi włączenie nadawania sygnału cyfrowego drogą rozsiewczą naziemną.

II. PROPOZYCJE ROZSTRZYGNIEĆ NIEZBĘDNE DO OPRACOWANIA PROJEKTU I ICH UZASADNIENIE

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy projektowanej ustawy

1.1. Zakres przedmiotowy

Projektowana ustawa powinna określać:

- 1) termin zaprzestania wykorzystywania częstotliwości w służbie radiodyfuzyjnej w celu wyłączenia sygnału telewizyjnego umożliwiającego rozpowszechnianie lub rozprowadzanie programu w sposób analogowy drogą rozsiewczą naziemną na terytorium RP;
- 2) zmiany w zakresie decyzji w sprawie koncesji oraz w sprawie rezerwacji częstotliwości;
- 3) warunki niezbędne do przeprowadzenia konkursu o operatora pierwszego multipleksu naziemnej telewizji cyfrowej;
- 4) obowiązki operatorów pierwszego i drugiego multipleksu naziemnej telewizji cyfrowej, na których odtworzona zostanie obecna programowa oferta analogowa;
- 5) obowiązki nadawców programów telewizyjnych w zakresie kampanii informacyjnej o naziemnej telewizji cyfrowej.

1.2. Zakres podmiotowy

Krąg podmiotów (zakres podmiotowy ustawy) został określony w pkt I.5.

2. Objasnienia podstawowych okreŝleń uŝytych w projektowanej ustawie

Niniejsze załoŝenia wprowadzają następujące pojęcia o charakterze definicyjnym:

- *multipleks* – multipleks w rozumieniu art. 2 pkt 20a ustawy Prawo telekomunikacyjne.

Jednocześnie przewiduje się wprowadzenie zmiany do przepisu art. 2 ustawy Prawo telekomunikacyjne poprzez dodanie do zawartego w tym przepisie słowniczka ustawowego pojęcia multipleksu, które będzie oznaczało *zespólony strumień danych cyfrowych, przesyłanych w kanale lub bloku częstotliwościowym, wykorzystywanych w służbie radiodifuzji, składający się z dwóch lub więcej strumieni utworzonych z kodowania programów radiofonicznych, telewizyjnych, danych dotyczących systemu dostępu warunkowego lub usług dodatkowych*;

- *nadawca* – nadawca w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o radiofonii i telewizji;

W przypadku terminu *nadawcy* za celowe naleŝy uznać odesłanie do rozumienia tego pojęcia na gruncie ustawy o radiofonii i telewizji;

- *odbiornik cyfrowy* – urządzenie konsumenckie służące do odbioru cyfrowych naziemnych transmisji telewizyjnych zawierające co najmniej tuner (obejmujący głowicę w.cz. i demodulator), demultiplekser i dekodery odbieranych usług oraz wyświetlacz obrazu (iDTV) albo niezawierające wyświetlacza obrazu (STB);

Definicja odbiornika cyfrowego występuje juŝ w systemie prawnym i została okreŝlona w załączniku do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie wymagań technicznych i eksploatacyjnych dla urządzeń konsumenckich służących do odbioru cyfrowych naziemnych transmisji telewizyjnych (Dz. U. Nr 221, poz. 1742) w pkt 3.1.;

- *odbiornik cyfrowy telewizyjny* - urządzenie konsumenckie służące do odbioru cyfrowych naziemnych transmisji telewizyjnych zawierające co najmniej tuner (obejmujący głowicę w.cz. i demodulator), demultiplekser i dekodery odbieranych usług oraz wyświetlacz obrazu (iDTV);

- *okres przejściowy* - okres wykorzystywania częstotliwości w służbie radiodifuzyjnej w celu równoległego nadawania programu telewizyjnego w sposób analogowy i cyfrowy, okreŝlony w decyzji Prezesa UKE w sprawie rezerwacji częstotliwości, wydanej na podstawie art. 114 ust. 1 i ust. 6 ustawy Prawo telekomunikacyjne;

- *operator sieci nadawczej* – operator w rozumieniu art. 2 pkt 23b ustawy Prawo telekomunikacyjne.

Jednocześnie przewiduje się wprowadzenie zmiany do przepisu art. 2 ustawy Prawo telekomunikacyjne poprzez dodanie do zawartego w tym przepisie słowniczka ustawowego pojęcia operatora sieci nadawczej, które będzie oznaczało przedsiębiorcę telekomunikacyjnego świadczącego usługi transmisji i dosyłu sygnałów telewizyjnych w sposób rozsiewczy naziemny lub satelitarny;

- *program ogólnokrajowy* - program radiowy lub telewizyjny adresowany do ogółu słuchaczy lub widzów objętych zasięgiem nadawania na obszarze terytorium RP;

Pojęcie to zostało zdefiniowane zgodnie z ustaw z dnia 24 czerwca 2009 r. o zadaniach publicznych w dziedzinie usług medialnych, która jednak nie weszła w życie;

- *program ponadregionalny* - program telewizyjny adresowany do ogółu słuchaczy lub widzów objętych zasięgiem nadawania na obszarze obejmującym co najmniej dwa województwa;
Pojęcie to zostało zdefiniowane zgodnie z ww. ustawą z dnia 24 czerwca 2009 r. o zadaniach publicznych w dziedzinie usług medialnych.
- *program telewizyjny* - program w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy o radiofonii i telewizji;
W przypadku terminu *programu telewizyjnego* za celowe należy uznać odesłanie do rozumienia tego pojęcia na gruncie ustawy o radiofonii i telewizji;
- *użytkownik* - osoba, która posiada odbiornik telewizyjny w stanie umożliwiającym natychmiastowy odbiór programu telewizyjnego.

3. Przepisy merytoryczne

3.1. Termin wyłączenia nadawania analogowego (switch off)

Ostateczny termin wyłączenia nadawania analogowego, zgodnie z porozumieniem GE06, to 17 czerwca 2015 r. Komisja Europejska rekomenduje termin początku 2012 r., z tym że ostateczny termin wyłączenia nadawania analogowego w Rzeczypospolitej Polskiej, określony w *Planie wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce*, to 2013 r. W związku z tym w projektowanej ustawie powinno się zawrzeć przepisy obligujące nadawców do rozpowszechniania programu telewizyjnego równolegle w sposób analogowy i cyfrowy przez tzw. okres przejściowy, z tym że harmonogram włączeń i wyłączeń poszczególnych stacji określać będzie decyzja Prezesa UKE w sprawie rezerwacji częstotliwości. Oznacza to, że na poszczególnych obszarach terytorium RP terminy wyłączeń nadawania stacji analogowych będą różne, z tym że ostatecznym terminem dla nadawania telewizyjnego w sposób analogowy będzie termin 31 lipca 2013 r. Z uwagi na właściwe poinformowanie społeczeństwa polskiego o powyższym, minister właściwy do spraw łączności oraz Prezes UKE będą zobligowani do ogłoszenia harmonogramu w urzędowym publikatorze, tak aby każdy obywatel mógł zapoznać się z tymi terminami. Informacje w tym zakresie będą również przedmiotem kampanii informacyjnej. Umożliwi to przygotowanie się do odbioru programów telewizyjnych nadawanych w sposób cyfrowy (odbiorcy będą mieć bowiem czas na dokonanie uzupełnienia lub wymiany urządzeń odbiorczych).

3.2. Warunki niezbędne do przeprowadzenia konkursu na operatora pierwszego multipleksu naziemnej telewizji cyfrowej. Zmiany w zakresie decyzji w sprawie koncesji oraz rezerwacji częstotliwości

W związku z przyjętą w *Planie wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce* koncepcją zagospodarowania multipleksów, zgodnie z którą operatorem pierwszego multipleksu będzie podmiot wyłoniony w konkursie koniecznym będzie wskazanie w ustawie warunków konkursu. Jednym z warunków konkursu będzie obowiązek rozpowszechniania 3 programów telewizji publicznej, tj. TVP1, TVP2 i TVP3 w okresie do dnia 31 lipca 2013 r. oraz uprawnienie do rozpowszechniania dodatkowo 4 programów wybranych przez operatora tego multipleksu spośród programów koncesjonowanych lub emisji programów w standardzie HD. Drugi multipleks zostanie przeznaczony do rozpowszechniania dostępnych obecnie drogą naziemną analogową programów POLSAT, TVN, TV4 oraz TV Puls, co powinno wprost wynikać z ustawy a w konsekwencji przyjęcia takiego rozwiązania należy zobowiązać KRRiT

oraz Prezesa UKE do zmiany, odpowiednio wydanych decyzji w sprawie koncesji oraz decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości wykorzystywanych w służbie radiodifuzyjnej na zasadzie współużytkowania – kanałów TV o szerokości 8 MHz z zakresu 470 – 862 MHz.

Do zmiany decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości, o której mowa powyżej, nie będą mieć zastosowania przepisy art. 114 ust. 2 -8, art. 116 – art. 119 i art. 123 ust. 3 ustawy Prawo telekomunikacyjne. Proces konwersji nadawania analogowego na cyfrowe będzie procesem nieodwracalnym, w związku z tym uzasadnione jest także przyjęcie regulacji zgodnie z którymi nie będzie można stwierdzić nieważności ostatecznej decyzji o zmianie rezerwacji częstotliwości po określonym w ustawie terminie.

Niezależnie od powyższego, z uwagi na specyfikę nadawania programu telewizyjnego w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną oraz okres równoległego nadawania w sposób analogowy i cyfrowy niezbędne jest wskazanie elementów jakie powinna zawierać decyzja w sprawie rezerwacji częstotliwości na ten cel. Przy czym biorąc pod uwagę konieczność równoległego nadawania programu w sposób cyfrowy i analogowy przez pewien okres, nie jest możliwa nowelizacja w tym zakresie art. 115 ustawy Prawo telekomunikacyjne. W związku z tym projekt ustawy przewiduje, że decyzja w sprawie rezerwacji częstotliwości powinna określać w szczególności:

- 1) multipleks, w którym programy telewizyjne będą rozpowszechniane w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną;
- 2) określenie wartości wskaźników pokrycia obszarów rezerwacji cyfrowym sygnałem telewizyjnym w zakresie niezbędnym do świadczenia usług medialnych;
- 3) datę cofnięcia rezerwacji częstotliwości przeznaczonych do rozpowszechniania programów telewizyjnych w sposób analogowy drogą rozszewczą naziemną;
- 4) termin wyłączenia stacji telewizyjnej analogowej na obszarze objętym rezerwacją częstotliwości oraz szczegółowy harmonogram włączeń dla tego obszaru.

W załączniku do decyzji Prezes UKE określi:

- 1) warunki wykorzystywania częstotliwości w okresie przejściowym,
- 2) zasady zarządzania przepływnością w multipleksie naziemnej telewizji cyfrowej dla programów nadawców, których programy są rozpowszechniane w tym multipleksie;
- 3) parametry i standardy techniczne cyfrowej transmisji telewizyjnej w celu zapewnienia maksymalnej pojemności w multipleksie naziemnej telewizji cyfrowej;
- 4) zasady rozpowszechniania programów nadawcy publicznego Telewizji Polską S.A. w pierwszym multipleksie naziemnej telewizji cyfrowej.

3.3. Operator pierwszego i drugiego multipleksu naziemnej telewizji cyfrowej

Przewiduje się regulację, zgodnie z którą Prezes UKE zostanie zobowiązany do przeprowadzenia konkursu na operatora pierwszego multipleksu naziemnej telewizji cyfrowej. Jednocześnie warunki konkursu będą musiały zostać określone z uwzględnieniem obowiązku rozpowszechniania w pierwszym multipleksie naziemnej telewizji cyfrowej programów telewizji publicznej – TVP 1, TVP 2 oraz TVP3 – w okresie do dnia 31 lipca 2013 r. Ustawa będzie przewidywała, iż pierwszy multipleks będzie przeznaczony dla nowych nadawców.

Operatorem drugiego multipleksu będą nadawcy: Polsat S.A., TVN S.A., Polskie Media S.A. oraz Telewizja Puls Sp. z o.o.

Operator multipleksu drugiego będzie obowiązany w szczególności do:

- 1) zapewnienia ciągłości odbioru programu telewizyjnego w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną po dniu 31 lipca 2013 r.;
- 2) zapewnienia powszechnego i nieodpłatnego dostępu gospodarstw domowych do programów rozpowszechnianych w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z dostępności częstotliwości na terytorium RP;
- 3) zapewnienia niezakłóconej, nieprzerwanej i spełniającej parametry techniczne, cyfrowej transmisji i dosyłu programów telewizyjnych, w sposób określony w rezerwacji częstotliwości.

Niewykonywanie obowiązków nałożonych ustawą na operatora multipleksu powinno stanowić podstawę do nałożenia na tego operatora kary pieniężnej.

Ponadto operator multipleksu drugiego zostanie zobowiązany do nieodpłatnego przekazania osobie odbierającej, w dniu wejścia w życie ustawy, wyłącznie program telewizyjny rozpowszechniany w sygnale niekodowanym w sposób analogowy drogą rozszewczą naziemną oraz

- a) zwolnionej od opłat abonamentowych na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. Nr 85, poz. 728 z późn. zm.)

lub

- b) spełniającej warunki do uzyskania pomocy społecznej.

przystawkę telewizyjną umożliwiającą dalszy bezpłatny odbiór programów Polsat, TVN, TV4, Puls w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną. Przystawka telewizyjna powinna mieć techniczną możliwość odbioru wszystkich programów nadawanych w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną na terytorium RP. Przewiduje się, iż obowiązek, o którym mowa powyżej, wygaśnie z dniem 31 lipca 2013 roku.

3.4. Kampania informacyjna

W związku z tym, iż jak wskazano w projekcie Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce, proces przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe jest procesem, który będzie dotyczył wszystkich obywateli w Rzeczypospolitej Polskiej, niezbędne jest zorganizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnej, która podniesie świadomość obywateli o czekającej ich znaczącej zmianie w sposobie odbioru wszystkich programów telewizyjnych. Mając powyższe na uwadze należy w projektowanej ustawie przewidzieć unormowania nakładające na nadawcę publicznego Telewizję Polską S. A. oraz nadawców, co do których zostanie dokonana zmiana koncesji na rozpowszechnianie programu telewizyjnego w sposób analogowy drogą rozszewczą naziemną w celu umożliwienia rozpowszechniania tego programu w sposób cyfrowy drogą rozszewczą naziemną w multipleksie, obowiązek prowadzenia przez określony czas, na koszt własny, kampanii informacyjnej. W ramach tej kampanii ww. nadawcy będą zobowiązani do nadawania audycji informacyjnych o odpowiednim czasie emisji, przy czym za konieczne należy także uznać określenie nie tylko czasu trwania, lecz także pory emisji tych audycji w programach ogólnokrajowych i w każdym programie ponadregionalnym nadawcy publicznego Telewizji Polskiej S.A. Proponuje się, aby porę emisji określić jako przedział czasowy od godz. 6:00 do godz. 23:00. Należy również określić w ustawie minimalny łączny czas rozpowszechniania przez nadawców ww. audycji informacyjnych – co

zostanie dokonane po zakończeniu konsultacji społecznych projektu ustawy. Za zasadne należy uznać, iż przedmiotowe audycje informacyjne powinny w szczególności zawierać:

- 1) wskazanie terminu wyłączenia sygnału telewizyjnego umożliwiającego rozpowszechnianie lub rozprowadzanie programu w sposób analogowy drogą rozszewczą naziemną na danym obszarze terytorium RP;
- 2) określenie sposobu dostosowania odbiornika telewizyjnego w celu korzystania z cyfrowego sygnału telewizyjnego, drogą rozszewczą naziemną;
- 3) wskazanie urządzenia konsumenckiego służącego do odbioru cyfrowych transmisji radiofonicznych i telewizyjnych oraz zintegrowanego i zamkniętego pod względem funkcjonalnym odbiornika cyfrowego;
- 4) wskazanie numeru bezpłatnej infolinii lub adresu strony internetowej, pod którym użytkownik może uzyskać pomoc w instalacji urządzenia konsumenckiego służącego do odbioru cyfrowych transmisji radiofonicznych i telewizyjnych, umożliwiającego odbiór naziemnej telewizji cyfrowej.

Uregulowanie powyższych kwestii nastąpiłoby w formie rozporządzenia ministra właściwego do spraw łączności.

Ww. nadawcy powinny zostać także zobowiązani do zamieszczenia na stronie internetowej informacji, o których mowa powyżej.

Do ministra właściwego do spraw łączności będzie należało przeprowadzenie kampanii informacyjnej o naziemnej telewizji cyfrowej, obejmującej w szczególności: popularyzowanie informacji związanych z wdrożeniem naziemnej telewizji cyfrowej oraz opracowywanie i wydawanie publikacji popularyzujących wiedzę w powyższym zakresie. Kampania informacyjna będzie przede wszystkim skierowana do osób, które nie posiadają wiedzy na temat cyfryzacji. Konieczność podjęcia takich działań jest przede wszystkim uzasadniona tym, że przejście z nadawania analogowego do techniki nadawania cyfrowego stanowi niewątpliwie największą zmianę w dziedzinie mediów elektronicznych od czasu przejścia z telewizji czarno-białej do telewizji w kolorze oraz wprowadzenia stereofonicznej emisji radiowej w paśmie UKF FM. Z tego też względu, dla efektywnego przeprowadzenia tego procesu niezbędne jest podjęcie odpowiednich działań mających na celu należyte poinformowanie społeczeństwa polskiego o korzyściach wynikających z procesu cyfryzacji, o jego praktycznych aspektach. Prowadzenie działań w tym zakresie jest niezbędne, gdyż umożliwi dalszą ewolucję społeczeństwa polskiego w kierunku społeczeństwa informacyjnego.

3.5. Sprzedaż odbiorników cyfrowych po dniu 1 stycznia 2011 r.

Niezbędne wymagania techniczne i eksploatacyjne dla odbiorników cyfrowych służących do odbioru cyfrowych naziemnych transmisji telewizyjnych (czyli urządzeń konsumenckich służących do odbioru cyfrowych naziemnych transmisji telewizyjnych zawierających co najmniej tuner (obejmujący głowicę w.cz. i demodulator), demultiplekser i dekodery odbieranych usług oraz wyświetlacz obrazu (iDTV) albo niezawierający wyświetlacza obrazu (STB) reguluje rozporządzenie w sprawie tych wymagań przygotowane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 132 ust. 3 ustawy Prawo telekomunikacyjne. Powyższe rozporządzenie określa podstawowe parametry, jakie powinny spełniać odbiorniki telewizji cyfrowej, aby poprawnie odebrać i zdekodować sygnały wizji i fonii cyfrowego naziemnego

sygnału telewizyjnego nadawanego z terytorium RP. Konsument planujący zakup takich odbiorników cyfrowych, powinni się upewnić, czy sprzęt spełnia wymagania określone w rozporządzeniu, które przewiduje m.in.:

- standard emisji,
- **dla sygnału wizji** obsługę formatu SDTV i HDTV kodowanych w systemie MPEG-4 część 10 (dokładniej H.264/AVC);
- **dla sygnału fonii** obsługę formatów od mono, poprzez stereo i dwa dźwięki aż do dźwięku dookólnego 5.1. kodowanych w systemie MPEG-2 Warstwa II albo AC-3 (Dolby Digital) i E-AC-3 (Dolby Digital Plus).

Z powyższego wynika, że standardem kodowania i kompresji będzie MPEG-4 (H.264/AVC), dlatego konieczne jest, aby w możliwie krótkim czasie odbiorcy posiadali właściwe odbiorniki.

W związku z powyższym przewiduje się, iż wszystkie odbiorniki cyfrowe telewizyjne, przeznaczone do sprzedaży detalicznej, powinny od dnia 1 stycznia 2011 r. umożliwiać odbiór wszystkich bezpłatnych programów naziemnej telewizji cyfrowej w wysokiej rozdzielczości i w rozdzielczości standardowej, dostępnych na terytorium RP. Jednocześnie należy wskazać, iż od dnia 1 stycznia 2011 r. tzw. STB, przeznaczone do sprzedaży detalicznej, powinny pozwalać na odbiór wszystkich bezpłatnych programów naziemnej telewizji cyfrowej w wysokiej rozdzielczości i w rozdzielczości standardowej, dostępnych na terytorium RP.

Uzasadniając powyższe propozycje należy wskazać, iż stanowią one istotny element wsparcia procesu cyfryzacji telewizji w Polsce poprzez zapewnienie, w odpowiednim terminie, dostępności na rynku detalicznym odbiorników cyfrowych przeznaczonych do odbioru cyfrowych naziemnych transmisji telewizyjnych, które pozwalałyby na odbiór programów naziemnej telewizji cyfrowej w wysokiej rozdzielczości i w rozdzielczości standardowej dostępnych na terytorium RP, przynajmniej tych bezpłatnych. Wprowadzenie tych wymagań w odniesieniu do urządzeń odbiorczych od dnia 1 stycznia 2011 r. służy zapewnieniu możliwie harmonijnego ich wdrożenia, z poszanowaniem słuszych interesów zarówno nabywców, jak i producentów, importerów i sprzedawców urządzeń.

Nie można jednak wykluczyć sytuacji, w których słuszny interes konkretnego nabywcy będzie przemawiał za zapewnieniem mu możliwości nabycia odbiornika niespełniającego wymagań technicznych, ale tylko pod warunkiem uprzedniego pisemnego poinformowania o tym fakcie nabywcy najpóźniej w chwili zawarcia umowy i pisemnym potwierdzeniu otrzymania przez nabywcę tych informacji. W związku z tym proponuje się, aby sprzedaż odbiorników cyfrowych, dopuszczalna była jedynie po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie nabywcy:

- 1) na piśmie najpóźniej w chwili zawarcia umowy i potwierdzeniu przez tego nabywcę otrzymania tych informacji;
- 2) przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, w przypadku umów sprzedaży zawieranych na odległość, po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie nabywcy przy użyciu środka porozumiewania się na odległość najpóźniej w chwili złożenia mu propozycji zawarcia umowy i potwierdzeniu przez tego nabywcę otrzymania tych informacji.

W odniesieniu do przedstawionych powyżej propozycji przepisów należy zauważyć, że art. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176, z późn. zm.) stanowi, że sprzedawca dokonujący sprzedaży w Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany udzielić kupującemu jasnych, zrozumiałych i niewprowadzających w błąd informacji, wystarczających do prawidłowego i pełnego korzystania ze sprzedanego towaru konsumpcyjnego. W szczególności należy podać: nazwę towaru, określenie producenta lub importera, znak zgodności wymagany przez odrębne przepisy, informacje o dopuszczeniu do obrotu w Rzeczypospolitej Polskiej oraz, stosownie do rodzaju towaru, określenie jego energochłonności, a także inne dane wskazane w odrębnych przepisach.

Przedmiotowe unormowania należy uzupełnić o regulację zobowiązującą sprzedawców do umieszczania informacji o obowiązujących w powyższym zakresie przepisach w miejscu widocznym i łatwo dostępnym dla każdego potencjalnego nabywcy odbiornika cyfrowego.

3.6. Zmiany w przepisach obowiązujących

3.6.1. Zmiany w ustawie Prawo telekomunikacyjne

Dostęp do multipleksu

W zakresie dostępu do multipleksu należy przewidzieć unormowanie uwzględniające *zalecenie Rec(2007)2 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie pluralizmu w mediach i zróżnicowania zawartości programowej* (przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 31 stycznia 2007 r. na 985 spotkaniu Przedstawicieli Ministrów), zgodnie z którym państwa członkowskie powinny zapewnić, że dostawcy zawartości mają uczciwy dostęp do elektronicznych sieci telekomunikacyjnych. W związku z tym operator multipleksu winien być zobowiązany do zapewnienia dostępu do multipleksu na warunkach równych i niedyskryminujących. Z kolei za warunki dyskryminujące należy uznać sytuację, gdy operator multipleksu oferuje nadawcy tę samą usługę na innych warunkach, niż uprzednio oferował ją innemu nadawcy i gdy po stronie operatora multipleksu nie zachodzą żadne uzasadnione powody dla zmiany oferty.

Zamieszczenie odpowiednich regulacji w niniejszym zakresie wiąże się z faktem, iż obowiązujące przepisy ustawy Prawo telekomunikacyjne zawierają co prawda unormowania w przedmiocie dostępu telekomunikacyjnego, lecz nie dotyczą one dostępu do multipleksu. Ponadto nie jest możliwe rozszerzenie regulacji zawartych w dziale II rozdziale 2 ustawy Prawo telekomunikacyjne w odniesieniu do kwestii dostępu do multipleksu z uwagi na to, iż dostęp ten dotyczy tylko przedsiębiorców telekomunikacyjnych, nie zaś nadawców programów telewizyjnych. Mając powyższe na uwadze za konieczne należy uznać określenie ustawowych zasad dostępu do multipleksu.

Proponuje się, aby warunki dostępu do multipleksu i związanej z tym współpracy operatora multipleksu i nadawcy programu telewizyjnego ustalane były w umowie o dostępie do multipleksu. Do zawarcia tej umowy powinna zostać przewidziana forma pisemna pod rygorem nieważności. Natomiast operator multipleksu powinien zostać zobowiązany

do zawierania umów o dostępie do multipleksu na warunkach nie gorszych, dla pozostałych stron umowy, niż określone w zatwierdzonej ofercie, o której mowa powyżej, lub ustalonej decyzją Prezesa UKE oraz do zapewnienia dostępu do multipleksu za wynagrodzeniem oraz poniesienia wydatków z tytułu świadczenia usługi transmisji i dosyłu sygnałów telewizyjnych, a nadawca do współdziałania z operatorem multipleksu, w szczególności poprzez udostępnienie swojego programu telewizyjnego.

Należy przewidzieć także regulacje określające minimalny zakres postanowień, jakie powinny znaleźć się w umowie o dostępie do multipleksu, tj. postanowienia dotyczące co najmniej:

- 1) warunków technicznych dostępu do multipleksu;
- 2) rozliczeń z tytułu zapewnienia dostępu do multipleksu;
- 3) postępowania w przypadkach zmian treści umowy;
- 4) warunków rozwiązania umowy;
- 5) okresu obowiązywania umowy;
- 6) sposobu i wysokości wynagrodzenia operatora multipleksu;
- 7) wykazu dokumentów, jakie strony umowy są obowiązane uzyskać lub dostarczyć w celu realizacji umowy wraz z podaniem terminów, w jakich powinno to nastąpić.

Zapewnienie konsumentom atrakcyjnej oferty programowej wymagać będzie, zwłaszcza w pierwszym etapie cyfryzacji, przeprowadzenia skutecznych negocjacji między operatorem multipleksu a nadawcą programu telewizyjnego rozpowszechnianego lub rozprowadzanego za pośrednictwem multipleksu. W związku z tym proponuje się nałożenie na te podmioty obowiązku negocjowania postanowień umowy o dostępie do multipleksu (z uwzględnieniem innych, uprzednio na nich nałożonych obowiązków).

Mając na uwadze, iż w procesie cyfryzacji może zaistnieć sytuacja, w której konieczne będzie zastosowanie rozwiązań, które umożliwią skuteczne rozstrzygnięcie kwestii spornych, jak również ustalenie zasad wzajemnej współpracy podmiotów uczestniczących w tym procesie przez niezależny podmiot, proponuje się przyznanie Prezesowi UKE kompetencji do:

- określenia terminu zakończenia negocjacji o zawarcie umowy o dostępie do multipleksu, (termin ten nie powinien być dłuższy niż 90 dni licząc od dnia wystąpienia z wnioskiem o zawarcie umowy o dostępie do multipleksu);
- wydania, na wniosek każdej ze stron, decyzji w sprawie rozstrzygnięcia kwestii spornych lub określenia warunków współpracy – w przypadku niepodjęcia negocjacji o zawarcie umowy o dostępie do multipleksu, lub niezawarcia umowy o dostępie w wymaganym terminie lub też niezawarcia umowy w terminie 90 dni licząc od dnia wystąpienia z wnioskiem o zawarcie umowy o dostępie.

Ponadto strony powinny zostać zobligowane do przedłożenia Prezesowi UKE, na jego żądanie, w terminie 14 dni, swoich stanowisk wobec rozbieżności oraz dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku.

Wskazane jest także, aby podjęcie przez Prezesa UKE decyzji o dostępie do multipleksu uwarunkowane było następującymi kryteriami, tj.:

- 1) charakterem zaistniałych kwestii spornych oraz praktyczną możliwością wdrażania rozwiązań dotyczących technicznych i ekonomicznych warunków dostępu do multipleksu;
- 2) obowiązkami operatora multipleksu;

- 3) zapewnieniem niedyskryminujących i równych warunków dostępu do multipleksu, oraz rozwoju konkurencyjnego rynku audiowizualnych usług medialnych.

Powyższa decyzja powinna zostać podjęta przez Prezesa UKE w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku.

W konsekwencji powyższych uregulowań Prezes UKE będzie mógł:

- 1) z urzędu, w drodze decyzji, zmienić treść umowy o dostępie do multipleksu lub zobowiązać strony umowy do jej zmiany, w przypadkach uzasadnionych potrzebą zapewnienia dostępu do multipleksu na warunkach równych i niedyskryminujących;
- 2) w drodze decyzji, nałożyć na operatora multipleksu obowiązek ogłaszania lub udostępniania informacji w sprawach zapewnienia dostępu do multipleksu, dotyczących warunków technicznych, zasad i warunków świadczenia usług oraz korzystania z multipleksu, a także opłat, przy czym Prezes UKE określi w tej decyzji stopień uszczegółowienia informacji oraz formę, miejsce i terminy ogłaszania lub udostępniania tych informacji.

Należy przyjąć rozwiązanie, zgodnie z którym z wnioskiem o rozstrzygnięcie kwestii spornych lub wydanie decyzji w sprawie określenia warunków współpracy z innym nadawcą lub nadawcą publicznym Telewizją Polska S.A., będzie mógł się zwrócić do Prezesa UKE nadawca, którego program jest rozpowszechniany w pierwszym ogólnopolskim multipleksie. Natomiast Prezes UKE będzie zobligowany do podjęcia przedmiotowej decyzji w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku przez nadawcę, kierując się zasadą równości i niedyskryminacji.

Prezes UKE powinien także zostać wyposażony w uprawnienie do rozstrzygania w sprawach spornych dotyczących umowy o świadczenie usługi transmisji i dosyłu sygnałów telewizyjnych, w tym do określenia, na wniosek jednej ze stron, w formie postanowienia, warunków współpracy do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu. Przedmiotową regulację należy uznać za uzasadnioną z tego powodu, iż postępowanie wskazane powyżej wymagać będzie odpowiedniego czasu potrzebnego dla podjęcia właściwego rozstrzygnięcia przez Prezesa UKE. Powyższe nie może jednak mieć negatywnego wpływu na rozpowszechnianie lub rozprowadzanie programów w multipleksie, a w konsekwencji na konsumentów, którzy w tym czasie powinni mieć zapewniony dostęp do telewizji cyfrowej.

- W art. 123 ust. 1 ustawy Prawo telekomunikacyjne należy dodać nowy punkt, zgodnie z którym zmiana rezerwacji przeznaczonych do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów telewizyjnych lub też jej cofnięcie będzie możliwe, jeśli będzie to uzasadnione koniecznością optymalizacji sieci telekomunikacyjnych wykorzystywanych do nadawania programów telewizyjnych w sposób cyfrowy drogą rozsiewczą naziemną. Niniejsza zmiana w przepisach podyktowana jest potrzebą uzupełnienia przepisu o kompetencję Prezesa UKE do zmiany warunków wykorzystania lub cofnięcia rezerwacji częstotliwości przeznaczonych do rozprowadzania programów radiofonicznych lub telewizyjnych. Obowiązujące obecnie przepisy nie przewidują bowiem wyraźnej kompetencji Prezesa UKE w powyższym zakresie.
- Natomiast w art. 123 ust. 3 ustawy Prawo telekomunikacyjne należy dokonać zmiany wynikającej z potrzeby ujednoczenia tego przepisu z ww. przepisem dodanym w ust. 1. W związku z tym przewiduje się, iż zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu, zmiany warunków wykorzystania lub cofnięcia rezerwacji częstotliwości przeznaczonych do

rozpowszechniania lub rozprowadzania programów radiofonicznych i telewizyjnych będą dokonywane wyłącznie przez Prezesa UKE.

- W art. 143 proponuje się nadanie nowego brzmienia ust. 4, zgodnie z którym podmiot posiadający rezerwację częstotliwości lub podmiot przez niego upoważniony będzie mógł żądać wydania pozwolenia radiowego wykorzystującego częstotliwości objęte rezerwacją częstotliwości w okresie jej obowiązywania.
- W art. 209 ust. 1 proponuje się dodanie pkt 19a i 19b, w myśl których karze pieniężnej podlegać będzie także podmiot nie wypełniający obowiązków operatora multipleksu określonych w niniejszym projekcie, a także podmiot nie zapewniający dostępu do multipleksu.

3.6.2. Zmiany w ustawie o radiofonii i telewizji

- W art. 34 ust 1a proponuje się nadać nowe brzmienie pkt 3. Zgodnie z przewidywaną zmianą w ogłoszeniu, o którym mowa w ust. 1 tego artykułu, będzie się określać warunki techniczne rozpowszechniania programu, w szczególności częstotliwość bądź kanał oraz moc i lokalizację stacji nadawczych przeznaczonych do rozpowszechniania programu, chyba że do rozpowszechniania programu nie jest wymagana rezerwacja częstotliwości.
- W art. 37 proponuje się zmiany polegające na nadaniu nowego brzmienia przepisom ust. 1, 3 oraz 3a.
Zgodnie z nowym brzmieniem ust. 1 koncesja będzie określać w szczególności:
 - 1) osobę nadawcy, jego siedzibę lub miejsce zamieszkania;
 - 2) przedmiot działalności objętej koncesją;
 - 3) sposób rozpowszechniania programu (analogowy rozsiewczy naziemny, cyfrowy rozsiewczy naziemny w multipleksie, rozsiewczy satelitarny, kablowy) oraz:
 - dla rozpowszechniania analogowego rozsiewczego naziemnego:
 - a) lokalizację stacji,
 - b) wysokość zawieszenia anteny,
 - c) maksymalną moc promieniowania,
 - d) charakterystykę promieniowania anteny,
 - e) częstotliwość,
 - f) polaryzację,
 - dla rozpowszechniania rozsiewczego naziemnego w multipleksie
 - g) określenie multipleksu
 - h) obszar rozpowszechniania
 - dla rozpowszechniania rozsiewczego satelitarnego:
 - i) nazwę wykorzystywanego satelity,
 - j) położenie satelity na orbicie,
 - k) częstotliwość,
 - l) lokalizację stacji dosyłowej,
 - dla rozpowszechniania kablowego:
 - ł) lokalizację stacji głównej,
 - m) obszar objęty siecią kablową,
 - 4) rodzaj programu i czas jego rozpowszechniania;
 - 5) datę rozpoczęcia rozpowszechniania programu;
 - 6) termin wygaśnięcia koncesji;

7) udział w programie audycji wytworzonych przez producentów krajowych.

Zgodnie z nowym brzmieniem ust. 3 koncesja, w zakresie określonym w ust. 1 pkt 3, będzie udzielana w porozumieniu z Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej, który zajmuje stanowisko mając na względzie spełnienie warunków określonych w art. 114 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

Natomiast zgodnie z założeniem do zmiany ust. 3a, jeżeli do rozpowszechniania programu radiofonicznego lub telewizyjnego będzie wymagana rezerwacja częstotliwości, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej dokona jej niezwłocznie na rzecz nadawcy, który uzyskał koncesję, chyba, że program ten jest rozpowszechniany lub rozprowadzany w sposób cyfrowy drogą rozsiewczą naziemną. Do dokonywania, wprowadzania zmian lub cofania rezerwacji częstotliwości stosuje się przepisy art. 114 i 115 ustawy Prawo telekomunikacyjne oraz nie stosuje się przepisów art. 116 tej ustawy.

- W art. 38 proponuje się dodanie pkt 5 do ust. 2 oraz dodanie ust. 3a. Zgodnie z przewidywaną zmianą w zakresie ust. 2, cofnięcie koncesji będzie możliwe także w przypadku nieudostępnienia operatorowi multipleksu przez nadawcę programu telewizyjnego objętego transmisją obowiązkową do rozpowszechniania lub rozprowadzania w multipleksie, jeżeli nadawca ten nie udostępnił operatorowi multipleksu do rozprowadzenia w multipleksie, zgodnie z wezwaniem, o którym mowa w ust. 3a tego artykułu, programu telewizyjnego koncesjonowanego zgodnie z art. 34 ust. 1a pkt 3 i wskazanego w tej koncesji jako przeznaczonego do rozpowszechniania lub rozprowadzania w danym multipleksie.

Z kolei zgodnie z nowym przepisem art. 38 ust. 3a w przypadku, o którym mowa powyżej (tj. art. 38 ust. 2 pkt 5), Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, zwany dalej „Przewodniczącym KRRiT”, powiadomi nadawcę o wszczęciu postępowania w sprawie cofnięcia koncesji oraz wezwie go do udostępnienia operatorowi multipleksu programu telewizyjnego koncesjonowanego zgodnie z art. 34 ust. 1a pkt 3 i wskazanego w tej koncesji jako przeznaczonego do rozpowszechniania lub rozprowadzania w danym multipleksie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

- Ponadto przewiduje się regulację, zgodnie z którą nadawca, który rozpowszechnia program telewizyjny przeznaczony do powszechnego i nieodpłatnego odbioru w sposób cyfrowy drogą rozsiewczą naziemną będzie obowiązany nieodpłatnie udostępnić ten program na wniosek podmiotu rozprowadzającego program w sieci kablowej lub drogą rozsiewczą satelitarną, pod warunkiem stosowania dostępu warunkowego, w określonym terminie od dnia złożenia wniosku. Proponuje się, aby był to termin 14 dni.

Powyższa regulacja jest konsekwencją przyjętego założenia, iż umieszczanie wszystkich programów nadawanych w przyszłości w sposób cyfrowy drogą rozsiewczą naziemną nie powinno być obowiązkiem operatorów platform z uwagi na fakt, iż wielość nieodpłatnych programów naziemnych, jaka powstanie w wyniku zwielokrotnienia ilości programów nadawanych cyfrowo względem programów nadawanych analogowo, mogłaby w niektórych przypadkach wykluczyć jakąkolwiek swobodę wyboru operatorów kablowych. Dlatego obowiązek wskazany w przedmiotowej regulacji winien być jednostronny i mieć charakter obowiązku *must offer*, polegającego na tym, że operatorzy platform kablowych będą mieli prawo zwrócić się do nadawców programów naziemnych

nadawanych *free to air* oraz *free to view*, o nieodpłatne udostępnienie sygnału w celu włączenia ich do swoich bukietów programowych.

Uzupełnieniem tej regulacji będzie unormowanie, w myśl którego podmiot rozprowadzający program w sieci kablowej lub drogą rozsiewczą satelitarną, korzystający z ww. uprawnień, oferuje programy udostępnione mu nieodpłatnie w każdym pakiecie cenowym oraz umieszcza w swojej ofercie informację o tym, że te programy zostały mu udostępnione nieodpłatnie (ewentualnie, że programy zostały udostępnione odbiorcy nieodpłatnie czy też, że programy te są przeznaczone do powszechnego nieodpłatnego odbioru).

Konsekwencją wprowadzenia powyższych przepisów dotyczących obowiązku „must offer” winno być jednocześnie wprowadzanie przepisów w zakresie obowiązku „must carry”, co zapewni kompleksowość projektowanych regulacji. Głównym celem regulacji będzie zapewnienie, aby naziemne programy ogólnokrajowe oraz ponadregionalne gwarantujące pluralizm i kulturową różnorodność, były dostępne bez przeszkód jak największemu audytorium. Należy także wskazać, iż możliwość wprowadzenia do polskiego porządku prawnego regulacji nakładających uzasadnione obowiązki upowszechniania „must carry” dla transmitowania określonych telewizyjnych i radiowych kanałów i usług nadawczych na przedsiębiorstwa podlegające jurysdykcji danego państwa przewidziana została w art. 31 Dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników. Nowe brzmienie tego przepisu zostało nadane Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/140/WE z dnia 25 listopada 2009 r.

- Ostatnią zmianą, jaką proponuje się w ustawie o radiofonii i telewizji jest nadanie nowego brzmienia art. 53 ust. 1, zgodnie z którym jeżeli nadawca naruszy obowiązek wynikający z przepisów art. 15 ust. 1-3, art. 15a ust. 1, art. 16 ust. 1-3, art. 16a ust. 1-6, art. 16b, art. 16c, art. 17 ust. 1-7, art. 18 ust. 1-5b, art. 20 ust. 1, art. 20b ust. 1 i 6, art. 43a lub z przepisów wydanych na podstawie art. 15 ust. 4, art. 15a ust. 2, art. 16 ust. 4, art. 17 ust. 8 i art. 18 ust. 6, Przewodniczący KRRiT wyda decyzję nakładającą na nadawcę karę pieniężną w wysokości do 50 % rocznej opłaty za używanie częstotliwości przeznaczonej do nadawania programu, a w przypadku gdy nadawca nie uiści opłaty za częstotliwość, karę pieniężną w wysokości do 10 % przychodu nadawcy osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. W przepisie należy bowiem uwzględnić dodanie w ustawie o radiofonii i telewizji obowiązku *must offer*.

3.6.3. Zmiany w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. – o prawie autorskim i prawach pokrewnych

- W art. 21¹ proponuje się zmianę w zakresie ust. 1. Zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu operatorowi multipleksu w rozumieniu projektowanej ustawy albo operatorom sieci kablowych wolno będzie reemitować odpowiednio w multipleksie albo w sieciach kablowych utwory nadawane w programach organizacji radiowych i telewizyjnych wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Uzasadniając powyższą regulację należy wskazać, iż w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych brak jest uregulowań dotyczących przyszłego operatora multipleksu i jego obowiązków związanych z zawieraniem umów z organizacjami zbiorowego zarządzania. W związku z tym zmiany wymaga przepis art. 21¹ ust. 1, który obecnie dotyczy wyłącznie operatorów sieci kablowych.

- Proponuje się także, aby zdanie wstępne art. 50 otrzymało następujące brzmienie: „Z zastrzeżeniem art. 50a, odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:”
- Ponadto proponuje się dodanie art. 50a, zgodnie z którym rozpowszechnianie lub rozprowadzanie programu telewizyjnego w sposób cyfrowy drogą rozsiewczą naziemną, który uprzednio był rozpowszechniany lub rozprowadzany w sposób analogowy drogą rozsiewczą naziemną, nie stanowi odrębnego pola eksploatacji w rozumieniu art. 50 przedmiotowej ustawy.

Uzasadniając powyższe propozycje zmian należy wskazać, iż zgodnie z art. 50 pkt 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, odrębne pole eksploatacji stanowi w szczególności w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową. Wskutek tego objęte jest ono obowiązkiem zapłaty odpowiedniego wynagrodzenia na rzecz uprawnionych z tytułu korzystania z utworu na odrębnym polu eksploatacji. W projektowanej ustawie zakłada się jednak konwersję technologii analogowej w cyfrową, co oznacza, że domaganie się wynagrodzenia z praw autorskich do utworów utrwalonych uprzednio w technologii analogowej nie byłoby zasadne. Mając powyższe na uwadze koniecznym będzie doprecyzowanie w projektowanej ustawie, iż nadawanie programów w sposób cyfrowy naziemny nie będzie stanowić odrębnego pola eksploatacji od nadawania programów w sposób analogowy naziemny.

4. Upoważnienia do wydania aktów wykonawczych

Projekt ustawy będzie przewidywał delegację ustawową do wydania rozporządzenia uszczegóławiającego zasady nadawania audycji informacyjnych dotyczących naziemnej telewizji cyfrowej, o którym mowa w pkt 3.6.

5. Przepisy o odpowiedzialności karnej i karno-administracyjnej

5.1. Przepisy o odpowiedzialności karno-administracyjnej

Z uwagi na to, iż niezastosowanie się do obowiązków wynikających z ustawy powinno skutkować sankcjami w postaci nałożenia na podmiot, który się do tych obowiązków nie zastosował, określonej kary pieniężnej, należy przewidzieć w ustawie odpowiednie regulacje w tym zakresie. W związku z tym powinno się określić sytuacje, w których dany podmiot będzie podlegał karze pieniężnej w określonej wysokości, przy czym kara taka będzie nakładana przez Prezesa UKE lub Przewodniczącego KRRiT. Zatem karze pieniężnej powinien podlegać ten, kto:

- 1) nie zaprzestał wykorzystywania częstotliwości w służbie radiodifuzyjnej w celu rozpowszechniania programu telewizyjnego w sposób analogowy drogą rozsiewczą naziemną w terminie do dnia 31 lipca 2013 r.

- 2) nie wypełnia lub nienależyte wypełnia obowiązki operatora multipleksu naziemnej telewizji cyfrowej;
- 3) udziela informacji – w zakresie spełniania przez sprzedawane przez niego odbiorniki telewizyjne lub tunery wymagań regulowanych projektowaną ustawą - w sposób nieprawdziwy lub niepełny lub nie uzyskał potwierdzenia uzyskania tych informacji od nabywcy;
- 4) nie wykonuje obowiązków związanych z kampanią informacyjną.

Za wyjątkiem ostatniej sytuacji, kiedy to kara pieniężna miałaby być nakładana przez Przewodniczącego KRRiT, wskazanym wydaje się, aby w pozostałych wymienionych powyżej przypadkach organem nakładającym karę był Prezes UKE.

Wzorem rozwiązań przyjętych na gruncie ustawy Prawo telekomunikacyjne kara będzie nakładana w wysokości do 3 % przychodu ukaranego podmiotu, osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym. Decyzji o nałożeniu kary pieniężnej nadawany będzie rygor natychmiastowej wykonalności.

Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, Prezes UKE albo Przewodniczący KRRiT powinien brać pod uwagę takie okoliczności, jak zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu oraz jego możliwości finansowe. Podmiot, wobec którego toczy się będzie postępowanie o nałożenie kary pieniężnej, będzie obowiązany do dostarczenia Prezesowi UKE albo Przewodniczącemu KRRiT, na każde jego żądanie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania żądania, danych niezbędnych do określenia podstawy wymiaru kary pieniężnej. W przypadku niedostarczenia danych, lub dostarczenia danych uniemożliwiających ustalenie podstawy wymiaru kary, Prezes UKE albo Przewodniczący KRRiT, będzie mógł ustalić podstawę wymiaru kary pieniężnej w sposób szacunkowy, nie mniejszą jednakże niż kwota 500 tysięcy złotych. W przypadku, gdy okres działania podmiotu będzie krótszy niż rok kalendarzowy, za podstawę wymiaru kary powinno się przyjąć kwotę 500 tysięcy złotych. Kara stanowić będzie dochód budżetu państwa, a ponadto będzie podlegać ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

5.2. Przepisy o odpowiedzialności karnej

W projektowanej ustawie nie przewiduje się wprowadzenia przepisów o odpowiedzialności karnej.

6. Przepisy przejściowe i dostosowujące (wpływ projektowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy lub ustaw dotychczasowych)

Za niezbędne należy uznać uregulowanie w projektowanej ustawie kwestii postępowań będących w toku, a dotyczących rozpatrywania wniosków o dokonywanie rezerwacji częstotliwości lub zmian parametrów technicznych istniejących telewizyjnych stacji analogowych. W związku z tym przewiduje się regulację, iż postępowania te zostaną umorzone. W świetle projektowanych przepisów takie rozwiązanie należy uznać za najbardziej zasadne i racjonalne.

Natomiast z uwagi na zmianę dotychczasowych przepisów dotyczących zasady „must offer” należy przewidzieć regulację, zgodnie z którą nadawca, na wniosek podmiotu

rozprowadzającego program telewizyjny, obowiązany będzie udostępnić nieodpłatnie program telewizyjny, który w dniu wejścia w życie jest rozpowszechniany w sygnale niekodowanym.

7. Przepisy końcowe

Projektowane regulacje wejdą w życie w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów dotyczących sprzedaży odbiorników cyfrowych.

III. OCENA PRZEWIDYWANYCH SKUTKÓW (KOSZTÓW I KORZYŚCI) SPOŁECZNO – GOSPODARCZYCH PROJEKTOWANEJ USTAWY

1. Podmioty, na które oddziałują projektowane regulacje

Podmioty te zostały wymienione w pkt 5 pierwszej części założeń.

2. Wpływ projektowanej ustawy na:

1) Sektor finansów publicznych

Wejście w życie projektowanych w ustawie zmian spowoduje skutki finansowe dla budżetu państwa.

Dokonanie zmian w koncesjach dla nadawców tworzących pierwsze dwa ogólnopolskie multipleksy spowoduje dodatkowe wpływy do budżetu państwa, gdyż zgodnie z rozporządzeniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 4 lutego 2000 r. w sprawie opłat za udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych (Dz. U. Nr 12, poz. 153, z późn. zm.) za zmianę koncesji na rozpowszechnianie programu telewizyjnego drogą rozsiewczą naziemną polegającą na przyznaniu prawa do rozpowszechniania programu w sposób cyfrowy w multipleksie pierwszym pobiera się opłatę wyliczoną w sposób określony w tym rozporządzeniu.

Z uwagi na zmianę rezerwacji częstotliwości w związku z wyłączeniem analogowego sygnału telewizyjnego nie będą pobierane opłaty za prawo do dysponowania jednym kanałem telewizyjnym przez jedną stację telewizyjną analogową po jej wyłączeniu zgodnie z harmonogramem (zgodnie z art. 185 ustawy Prawo telekomunikacyjne). Jednakże dokonanie rezerwacji częstotliwości w celu rozpowszechniania programu w sposób cyfrowy drogą rozsiewczą naziemną spowoduje, iż zwiększą się dochody budżetu państwa z tytułu pobierania opłat za prawo do dysponowania jednym kanałem telewizyjnym przez jedną stację telewizyjną pracującą zgodnie ze standardem naziemnej telewizji cyfrowej.

Również rozszerzenie katalogu naruszeń skutkujących nałożeniem kar pieniężnych nakładanych przez Prezesa UKE może spowodować dodatkowe wpływy do budżetu państwa.

Zastosowanie technologii cyfrowej spowoduje oszczędniejsze wykorzystanie widma częstotliwości radiowych. Częstotliwości, które dostępne będą dla innych usług telekomunikacyjnych po uwzględnieniu istniejących usług telewizji analogowej w formie

cyfrowej, stanowiąc będą tzw. dywidendę cyfrową postrzeganą jako dobro publiczne o wyjątkowym potencjale społecznym, kulturalnym i gospodarczym.

Jak wskazano w projekcie *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce*, rozpatrując dywidendę cyfrową pod kątem ilości częstotliwości dostępnych po konwersji dotychczasowej programowej oferty analogowej na ofertę cyfrową można stwierdzić, że dywidenda ta wynosi ok. 392 MHz. Możliwe będzie zatem zagospodarowanie tego zasobu częstotliwości po wyłączeniu nadawania analogowego. Dochody z tytułu jednorazowej opłaty za dokonanie rezerwacji częstotliwości stanowią dodatkowy, nie ujmowany w planie dochodów UKE, dochód budżetu państwa. Wysokość tych dochodów nie może być w jakikolwiek sposób oszacowana i ujęta w budżecie państwa, gdyż na etapie przygotowywania projektu ustawy budżetowej nieznana jest wysokość kwot, które przedsiębiorcy zadeklarują w organizowanych przetargach albo konkursach.

Projektowana ustawa nakłada dodatkowe zadania na organ administracji publicznej, tj. Prezesa UKE. W przypadku Prezesa UKE zadania te obejmować będą w szczególności rozstrzygnięcie sporów o dostęp do multipleksu czy też kontrole związane z przestrzeganiem przepisów ustawy. Wejście w życie ustawy nie powinno spowodować dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa w zakresie kosztów funkcjonowania i realizacji zadań przez Prezesa UKE, niemniej w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach Prezes UKE będzie mógł ubiegać się o dodatkowe środki na realizację dodatkowych zadań wynikających z projektowanej regulacji w ramach prac nad budżetem państwa na kolejne lata.

Wdrożenie naziemnej telewizji cyfrowej wiąże się również z kosztem przeprowadzenia kampanii społecznej (pkt I.6). Koszty przeprowadzenia kampanii społecznej będą finansowane z budżetu państwa w latach 2010-2013. Konkretna kwota wydatków na dany rok ustalana byłaby corocznie w ustawie budżetowej. W związku z tym minister właściwy do spraw łączności corocznie w pracach nad projektem ustawy budżetowej na rok 2011, 2012 i 2013 będzie mógł wnioskować o przyznanie środków finansowych na realizację w danym roku budżetowym zadań w zakresie kampanii informacyjnej.

W pierwszym roku kampanii społecznej, tj. w 2010 r., koniecznym jest określenie źródła środków finansowych na powyższy cel. Szczególnie ważne będzie utworzenie i utrzymanie strony internetowej dedykowanej procesowi cyfryzacji, ustalenie logo charakterystycznego dla całej kampanii, rozpoczęcie akcji informacyjnej zwłaszcza na obszarach tych gmin, na których nastąpi włączenie nadawania sygnału cyfrowego drogą rozszewczą naziemną.

2) Rynek pracy

Przyjęcie projektowanej regulacji będzie oddziaływać korzystnie na rynek pracy. Po wejściu w życie zaprojektowanych zmian możliwe będzie pozyskanie dywidendy cyfrowej, która umożliwi nadawcom znaczący rozwój oferowanych usług i poszerzenie ich oferty, przy jednoczesnym zagwarantowaniu dostępności tych cennych zasobów na potrzeby innych ważnych społecznie i gospodarczo zastosowań. Na fakt ten zwraca uwagę Komisja Europejska w swoim komunikacie *„Pełne wykorzystanie potencjału dywidendy cyfrowej w Europie: wspólne podejście do zagospodarowania zakresów częstotliwości zwolnionych w wyniku przejścia na nadawanie cyfrowe”*. Zgodnie z tym komunikatem dywidenda cyfrowa stwarza sytuację korzystną dla wszystkich grup interesu. Działania w tym zakresie przyczynią się do realizacji inicjatywy i2010, stanowiącej część odnowionej strategii lizbońskiej, w której podkreśla się znaczenie technologii teleinformatycznych dla wzrostu gospodarczego

i tworzenia nowych miejsc pracy, jako podstawowego czynnika innowacji i zwiększania wydajności pracy.

W efekcie cyfryzacja prowadzi będzie do ożywienia rynku, wzmocnienia gałęzi gospodarki opartej na wiedzy, powstania nowych miejsc pracy. Wskutek cyfryzacji możliwy będzie także postęp w budowie społeczeństwa informacyjnego i zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu. Komunikat Komisji Europejskiej „*Electronic Communications: the Road to the Knowledge Economy*” jako drogi dostępu do tzw. usług społeczeństwa informacyjnego wymienia komputer, telewizję kablową, telewizję cyfrową, telefonię UMTS oraz sieci R-LAN.

3) Konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość

Proponowane regulacje będą miały wpływ na konkurencyjność w zakresie rynku telekomunikacyjnego oraz medialnego, a także producentów odbiorników telewizyjnych i urządzeń konsumenckich służących do odbioru naziemnej telewizji cyfrowej. Wprowadzenie rozwiązań technologii cyfrowej będzie ważnym bodźcem ekonomicznym, pomimo kosztów jakie muszą zostać poniesione. Zniwelowane zostaną w szczególności różnice zasięgu odbioru programu nadawcy, które wynikają z uwarunkowań technicznych, co powinno mieć pozytywny wpływ na konkurencyjność na rynku usług medialnych. Naziemna telewizja cyfrowa stwarza nadawcom nie tylko możliwość uzyskania ogólnopolskiego zasięgu, ale również możliwość rozwoju produkcji programów oraz szanse „wejścia na rynek” nowych podmiotów gospodarczych. Celem proponowanych regulacji jest zatem zapewnienie i zwiększenie skutecznej konkurencji na rynku, co powinno mieć korzystny wpływ na ceny z tytułu świadczenia audiowizualnych usług medialnych.

Wdrożenie naziemnej telewizji cyfrowej skutkować będzie kosztami dla wszystkich uczestników rynku. Są to koszty związane z:

- 1) cyfryzacją produkcji, przy czym istotne jest, że w większości koszty te już zostały poniesione przez nadawców;
- 2) zakupem linii produkcyjnych na potrzeby telewizji wysokiej rozdzielczości (HDTV);
- 3) modernizacją sieci nadawczych;
- 4) kampanią informacyjną o naziemnej telewizji cyfrowej;
- 5) zakupem urządzeń końcowych (dekoderów bądź cyfrowych odbiorników telewizyjnych).

Jak już wskazano w projekcie *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce* po stronie nadawczej szacować można, że dodatkowe koszty związane z emisją równoległą jednego programu analogowego obok cyfrowego wyniosą około 15% emisji programu analogowego. Jednak po zakończeniu okresu emisji równoległej pozostaną tylko koszty emisji cyfrowej, szacowane na poziomie 15% obecnej emisji analogowej. Oznacza to znaczne oszczędności po stronie emisyjnej.

Przełączenie telewizji naziemnej z techniki analogowej na cyfrową wymaga po stronie nadawczej wymiany lub modernizacji stacji nadawczych (a także urządzeń transmisyjnych i w pewnym stopniu studyjnych), a po stronie odbiorczej wymiany około 3 milionów odbiorników odbierających telewizję naziemną lub ich wyposażenia w dekodery, oraz zmodyfikowania części instalacji odbiorczych.

W procesie wdrażania naziemnej telewizji cyfrowej najbardziej kosztowne może być uruchomienie pierwszego multipleksu, gdyż wymagać to będzie odpowiednich nakładów inwestycyjnych. Powyższe koszty równoważyć będą jednak korzyści, jakie odniosą nadawcy na skutek przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe poprzez:

- 1) zmniejszenie kosztów tego nadawania z uwagi na efektywniejsze wykorzystanie widma radiowego, w związku z czym możliwe będzie zwiększenie oferty programowej, rozszerzenie oferty lub dalsze zwiększenie realizmu przekazu (telewizja wysokiej rozdzielczości HDTV);
- 2) zdecydowaną poprawę jakości obrazu i dźwięku;
- 3) wyeliminowanie konieczności stosowania wyniesionych anten odbiorczych i dodatkowych wzmacniaczy antenowych;
- 4) istotne zwiększenie możliwości przesyłania danych dodatkowych, oraz umożliwienie interakcji ze strony widza.

Realizacja wdrażania naziemnej telewizji cyfrowej będzie miała również wpływ na producentów sprzętu RTV, z uwagi na to, że wiązać się będzie z koniecznością zakupu przez osoby korzystające z odbiorników telewizyjnych odpowiednich urządzeń konsumenckich służących do odbioru cyfrowych transmisji telewizyjnych, zwanych dekodernami lub set-top-boxami (STB). W przypadku braku takiego urządzenia odbiór sygnału telewizyjnego nadawanego w postaci cyfrowej będzie niemożliwy. Konieczność zakupu dekodernów dotyczyć będzie większości gospodarstw domowych w Rzeczypospolitej Polskiej. Koszt takiego urządzenia szacowany jest na kwotę 210-280 zł. Przewiduje się jednak, że cena ta będzie stopniowo spadać w związku z uruchomieniem masowej produkcji. Zakładając prognozowany średni koszt dekodera na poziomie 250 zł i konieczność takiej cyfryzacji 3 mln odbiorników, to koszt całkowity tego przedsięwzięcia wyniesie około 750 mln zł.

4) Sytuację i rozwój regionalny

Zapisy projektu mogą mieć korzystny wpływ na działalność gospodarczą nadawców programów telewizyjnych, przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a przez to również na rozwój regionów.

Jak wskazano w projekcie *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce* „telewizję publiczną w Polsce tworzy:

1) „Telewizja Polska – Spółka Akcyjna”, nadająca dwa programy ogólnopolskie TVP 1 i TVP 2 oraz

2) 16 oddziałów terenowych, tworzących TVP INFO.

Program TVP 1 wykorzystuje 179 kanałów, w tym 40 z mocą promieniowaną równą lub większą od 10 kW. Program TVP 1 obejmuje swym zasięgiem 99,6% ludności kraju.

Program TVP 2 wykorzystuje 174 kanały, w tym 45 z mocą równą lub większą od 10 kW. Program obejmuje swym zasięgiem 99,39% ludności kraju. W 2008 roku program regionalny TVP INFO wykorzystał 56 kanałów, w tym 24 kanały z mocą promieniowaną równą lub większą od 10 kW. Program obejmuje swym zasięgiem 70,81% ludności kraju (...).

Jedyną ogólnokrajową koncesjonowaną siecią – obejmującą 85,6% ludności kraju - jest Telewizja POLSAT. Ponadregionalne programy uniwersalne TVN, TV 4 i PULS – rozpowszechniane drogą naziemną - nie docierają nawet do połowy Polaków. Sieć naziemnych stacji nadawczych TVN pozwala na dotarcie do około 47,1 % mieszkańców kraju, a warunki techniczne określone w koncesji TV 4 umożliwiają odbiór około 26,7 % widzom. Dotychczas sieć Telewizji PULS miała najmniejszy zasięg wśród nadawców tej kategorii. Rozszerzenie koncesji o 4 nowe stacje nadawcze pozwoliło na wzrost zasięgu tej stacji do 25,1 % mieszkańców.”.

Rozwój telewizji cyfrowej w Polsce jest bardzo dynamiczny. Szacuje się, że liczba abonentów telewizji cyfrowej wynosi ok. 3,6 mln Polaków. Niemniej w dokumencie „*Działalność Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w zakresie wprowadzania naziemnej telewizji cyfrowej w Polsce*” wskazano, iż „*dostęp do bogatej oferty programowej ma jedynie ok. 50% gospodarstw domowych, korzystających z telewizji kablowej lub satelitarnej. W bezpłatnej ofercie, której odbiór jest możliwy poprzez anteny indywidualne bądź zbiorcze, dostępne jest 7 programów naziemnej telewizji analogowej (...). Niepełne pokrycie kraju sygnałem telewizyjnym powoduje, że wszystkie 7 naziemnych programów można odbierać jedynie w kilku miastach i ich okolicy. Wszyscy widzowie mają możliwość odbioru jedynie dwóch programów telewizji publicznej. Cztery programy telewizyjne (TVP1, TVP2, TVP3 i Polsat) dostępne są dla około 75% ludności. Pozostałe programy dostępne są wokół kilku, kilkunastu aglomeracji miejskich.*”.

Jednocześnie w projekcie *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce* wskazano, że „*dostęp tylko do analogowej telewizji naziemnej posiada 44,1 % gospodarstw domowych, a istniejąca oferta analogowa nie jest bogata i nie jest najlepszej jakości technicznej (...)*”. W konsekwencji skutkiem przeprowadzenia procesu cyfryzacji będzie dotarcie programów dostępnych obecnie w sposób analogowy naziemny do wszystkich mieszkańców kraju oraz stworzenie warunków dla rozwoju zróżnicowanej oferty programowej. Naziemna telewizja cyfrowa może także przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa państwa, gdyż ze względu na rozbudowaną sieć nadajników, pozwoli na dotarcie w sytuacjach związanych z różnymi zagrożeniami (przykładowo klęskami żywiołowymi) do wszystkich jego obywateli.

3. Wstępna ocena zgodności regulacji z prawem Unii Europejskiej

Komisja Europejska jest żywo zainteresowana rozwojem telewizji cyfrowej i przyszłością całego sektora nadawania cyfrowego, jednakże decyzję w kwestii ustalenia i realizacji harmonogramu zaprzestania nadawania analogowego pozostawia w gestii państw członkowskich. Całkowite zaprzestanie nadawania analogowego powinno, zdaniem Komisji Europejskiej, nastąpić dopiero po osiągnięciu niemalże pełnej dostępności odbioru sygnału cyfrowego, aby zminimalizować społeczne koszty tego procesu. Komisja Europejska stoi na stanowisku, że nie istnieje obecnie jeden uniwersalny model przechodzenia na nadawanie cyfrowe, lecz każdy rynek ze względu na swą specyfikę, przyjmuje inne założenia i rozwiązania.

Komisja Europejska zwraca także uwagę na istotne znaczenie, jakie dla rozwoju rynku będzie miała dywidenda cyfrowa. W swoim komunikacie „*Pełne wykorzystanie potencjału dywidendy cyfrowej w Europie: wspólne podejście do zagospodarowania zakresów częstotliwości zwolnionych w wyniku przejścia na nadawanie cyfrowe*” Komisja wskazała, że dywidenda cyfrowa uzyskana w wyniku przejścia z nadawania analogowego na cyfrowe stanowi wyjątkową szansę na zdynamizowanie całej branży radiokomunikacyjnej oraz radiodifuzyjnej. Może w znaczący sposób przyczynić się do realizacji celów strategii lizbońskiej w zakresie konkurencyjności i wzrostu gospodarczego oraz do zaspokojenia szeregu potrzeb społecznych, kulturalnych i gospodarczych mieszkańców Europy.

4. Konsultacje społeczne

Założenia do projektowanej ustawy zostały poddane konsultacjom społecznym jako załącznik do projektu *Planu wdrażania telewizji cyfrowej w Polsce*. W ramach konsultacji plan ten został skierowany do następujących podmiotów (izby gospodarcze związane z telekomunikacją, wiodący nadawcy telewizyjni oraz podmioty świadczące usługi w zakresie rozpowszechniania sygnału TV): Związku Rzemiosła Polskiego, Krajowej Izby Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji, Forum Związków Zawodowych, Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej, Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji, IPC Business Center, Stowarzyszenia Inżynierów Telekomunikacji, Krajowej Izby Gospodarczej, Konfederacji Pracodawców Polskich, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Business Centre Club, NSZZ Solidarność, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Amerykańskiej Izby Handlowej, Federacji Związków Zawodowych Pracowników Telekomunikacji, Sekcji Krajowej Pracowników Telekomunikacji NSZZ Solidarność, Polskiego Związku Krótkofalowców, Związku Importerów i Producentów Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego Branży RTV i IT, Instytutu Łączności – Państwowego Instytutu Badawczego, Centrum Zaawansowanych Technologii TIFORA, Polskiej Izby Radiodiffuzji Cyfrowej, Związku Pracodawców Mediów Publicznych, Przedstawicielstwa IMPALA w Polsce, Telewizji Polskiej, Telewizji Polsat, TVN S.A., Telewizji Puls, TP EmiTel, Polskich Sieci Nadawczych, INFO-TV-FM. Dodatkowo dokumenty zostały zamieszczone na stronach internetowych MI w celu umożliwienia zapoznania się z nimi i zgłaszania uwag przez podmioty nie uwzględnione bezpośrednio w rozdzielniku.

Uwagi zgłoszone w toku konsultacji społecznych – poza jednostkowymi uwagami mniejszej wagi oraz o charakterze edytorskim – można uporządkować w następujące dwie podstawowe grupy tematyczne:

- 1) zarzuty dotyczące braku precyzyjnego określenia celów strategicznych Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie przeprowadzenia procesu cyfryzacji wraz ze wskazaniem środków przewidzianych na realizację tych celów (KPP, COTTYN);
- 2) wątpliwości odnoszące się do koncepcji finansowania procesu cyfryzacji w oparciu o środki pochodzące od przedsiębiorców telekomunikacyjnych (KPP, COTTYN-TP SA, PIIT, PKPP).